

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS

PÄÄTÖS

1324/2024

10.06.2024

Finlex

Dnro

146/03.04.04.04.10/2023

2391/03.04.04.04.10/2023

160/03.04.04.04.10/2023

Asia

Kunnallisvalitus

Valittajat

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa (dnro 146/2023 ja 2391/2023)
Varkauden kaupunki (dnro 160/2023)**Päätökset, joista valitetaan***Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokous 14.12.2022 § 38*

Yhtymäkokous on päättänyt, että

1. Vaalijalan kirjanpidollisista ylijäämistä 31.12.2021 palautetaan Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnille 10 754 972,55 euroa, josta 1 773 202,76 euroa on käytettävä perusopetustoimintaan. Ylijäämä jaetaan kuntien peruspääoman 31.12.2021 suhteessa liitteenä nro 5 olevan taulukon mukaisesti.
2. kirjanpidollisten ylijäämien maksatuksen jäsenkunnille hoitavat yhteisvastuullisesti Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueet.

Vaalijalan kuntayhtymän yhtymäkokous 14.12.2022 § 39

Yhtymäkokous on päättänyt, että Vaalijalan kuntayhtymän tilinpäätöksen 2022 mahdollinen ylijäämä jaetaan kuntayhtymän jäsenkunnille peruspääoman 31.12.2022 suhteessa ja tämän päätöksen toimeenpanon toteuttavat Etelä-Savon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet yhteisvastuullisesti.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA**Etelä-Savon hyvinvointialueen valitus**

Yhtymäkokouksen päätös 14.12.2022 § 38 on kumottava päätöksen kohdan 2 osalta: ”kirjanpidollisten ylijäämien maksatuksen jäsenkunnille hoitavat yhteisvastuullisesti Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueet”. Lisäksi Vaalijalan kuntayhtymä tulee velvoittaa varaamaan tarvittavat varat ylijäämän palautukseen.

Hyvinvointialue ei ole missään vaiheessa antanut suostumusta siihen, että se hoitaisi Vaalijalan kuntayhtymän vastuulle voimaannpanolain 33 §:n ja Vaalijalan kuntayhtymän perussopimuksen 30 kohdan perusteella kuuluvan ylijäämien maksatuksen kuntayhtymän jäsenkunnille. Kuntayhtymän hallituksen olisi tullut ryhtyä vuoden 2022 aikana toimenpiteisiin sen vastuulla olevan ylijäämän maksatukseen jäsenkunnille. Kuntayhtymän hallitus ja toimiva johto ovat tarpeettomasti viivytelleet ylijäämien maksatusta.

Kuntayhtymän yhtymäkokous on vaatinut velvoiteoikeuden vastaisesti kahta muuta erillistä oikeushenkilöä suorituksen tekemiseen hoitamalla ylijäämien maksatus kuntayhtymän puolesta. Hyvinvointialue katsoo, että kuntayhtymällä ei ole ollut oikeutta tehdä hyvinvointialueita sitovia päätöksiä ylijäämän palautuksen osalta siten, että hyvinvointialueille jää sen rahoittaminen. Etelä-Savon hyvinvointialueella ei ole vuoden 2023 talousarvioon budjetoitu varoja ylijäämien maksamista varten eikä sillä ole kassavaroja ylijäämien maksamiseen, mikä edellyttäisi lyhyt- tai pitkäaikaisen lainanottoa. Hyvinvointialueen käsityksen mukaan sillä ei ole oikeutta ottaa lyhytaikaista tai pitkäaikaista lainaa ylijäämän palauttamisen rahoittamiseen ilman Valtioneuvoston myönteistä päätöstä. Lainan ottaminen puheena olevaan tarkoitukseen ei hyvinvointialueen käsityksen mukaan säännösten puuttuessa kuulu myöskään sen toimivaltaan.

Varkauden kaupungin valitus

Yhtymäkokouksen päätös 14.12.2022 § 38 on kumottava ja asia palautettava toimivaltaisen toimielimen uudelleen ratkaistavaksi palauttamatta jääneen ylijäämän osalta. Varkauden kaupunki ei vastusta päätöstä ja sen toimeenpanoa siltä osin kuin yhtymäkokous on päättänyt palauttaa jäsenkunnille puolet Vaalijalan kuntayhtymän kirjanpidollisista ylijäämistä 31.12.2021.

Perustelut:

Yhtymäkokouksen päätös kuntayhtymän ylijäämien osittaisesta palauttamisesta on lainvastainen. Yhtymäkokous ei ole päättänyt, eivätkä kunnat ole sopineet, mitä palauttamatta jäävän ylijäämän osalta tehdään.

Voimaannpanolain 33 §:ssä on erillinen säännös kuntayhtymän taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä. Säännöksessä otetaan kantaa siihen, kenen hyväksi tai vastuulle kertynyt ylijäämä tai alijäämä tulee. Sairaanhoitopiiriin ja erityishuoltopiiriin osalta kysymys on siitä, saako kertyneen ylijäämän hyväkseen hyvinvointialue vai jäsenkunnat. Jäsenkuntien tulee kattaa kertynyt alijäämä, mutta vastaavasti niiden tulisi saada hyväkseen kertynyt ylijäämä. Mainitussa säännöksessä oleva viittaus perussopimukseen lähtee siitä, että kuntien tulee sopia keskenään siitä, miten ylijäämä jaetaan. Kun perussopimukseen ei sisälly jakoperustetta, olisi kuntayhtymän tullut neuvotella jäsenkuntien kanssa asiasta ja tehdä niille esitys yhteisymmärryksen saavuttamisen jälkeen. Yhtymäkokous ei ole päättänyt mitä jakamatta jääneelle ylijäämälle tehdään eli että se siirtyisi hyvinvointialueen hyväksi. Yhtymäkokouksen päätöksen esittelytekstistä voi

Vähintäänkin mitättömät päätökset on kumottava lainvastaisina, mikä johtaa samaan lopputulokseen kuin päätösten mitättömyys.

Voimaanpanolain 33 §:n selvän sanamuodon mukainen kanta on, että kuntayhtymän kunnat kattavat ylijäämän kokonaisuudessaan ja sama on lausuttu kuntayhtymän perussopimuksessa. Puheena oleva ylijäämä on ollut kirjanpidollinen ja se on todellisuudessa ollut velkaa. Kuntayhtymän kuntien on tullut kattaa kokonaisuudessaan Vaalijan investoinnit, jotka ovat aiheuttaneet ylijäämän. Ei ole olemassa mitään ylijäämää, jonka hoitamisen hyvinvointialueet voisivat suorittaa.

Kuntayhtymä ei ole ilmoittanut kirjanpidollista ylijäämää, joka on todellisuudessa ollut alijäämää, hyvinvointialueelle siirtyvänä velkana. Kuntayhtymä on tiedustellut aluehallituksen kantaa kuntayhtymän ylijäämien jakamiseen. Pohjois-Savon hyvinvointialue on vastannut kannanottopyyntöön, että kuntayhtymä voi rahoittaa puolet kuntayhtymän ylijäämistä ottamalla lainaa ja maksaa sen jäsenkunnilleen. Molemmat hyvinvointialueet ovat edellyttäneet, että kuntayhtymä kattaa puolet ylijäämästä ottamalla sitä vastaavan lainan. Tätä kuntayhtymä ei ole tehnyt, vaan on toiminut täysin toisin. Ilman Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastaantuloa olisi kuntayhtymän tullut kattaa koko ylijäämä velalla, joka olisi tullut Vaalijalan kuntien maksettavaksi kokonaisuudessaan voimaanpanolain 33 §:n ja Vaalijalan perussopimuksen mukaisesti. Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnat eivät tule saamaan Pohjois-Savon hyvinvointialueelta mitään, koska hyvinvointialueen hallituksen edellyttämää lainanottoa ei ole tapahtunut.

Kuntayhtymä on tehnyt voimaanpanolain 39 §:n 1 momentissa tarkoitetun merkittävän päätöksen voimaanpanolain 21 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen. Asia ei ole ollut kiireellinen eikä päätökselle ole ollut Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden suostumusta.

Etelä-Savon hyvinvointialue on antanut vastineen, jossa se on muun ohella uudistanut valituksessa esittämänsä vaatimukset perusteluineen ja yhtynyt Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausuntoon.

Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnille on varattu tilaisuus vastaselitysten antamiseen. *Hirvensalmen, Sulkavan, Puumalan, Kangasniemen, Juvan, Hartolan, Muuramen, Tervon, Pielaveden, Rantasalmen ja Siilinjärven kunnat sekä Mikkelin, Kuopion ja Varkauden kaupungit* ovat antaneet asiassa yhdensuuntaiset vastaselitykset, joissa on vaadittu Etelä-Savon hyvinvointialueen valituksen hylkäämistä. Vastaselityksissä on muun ohella tuotu esille, että ylijäämien käsittelystä on voimaanpanolain 33 §:ssä nimenomainen säännös, joka on mahdollistanut ylijäämän palauttamista koskevien päätösten tekemisen ennen kuntayhtymän sulautumista hyvinvointialueeseen 1.1.2023. Yhtymäkokouksen päätöksistä seuraavat maksuvelvoitteet ovat Vaalijalan kuntayhtymän lakattua siirtyneet yleisseuraantona hyvinvointialueiden vastattaviksi. Hyvinvointialueet eivät ole voineet itse valita, mitä kuntayhtymän laillisesti päättämiä vastuita ne ottavat vastattavakseen. Yhtymäkokous on voinut päättää ylijäämien jakamisesta voimaanpanolain 39 §:n estämättä, koska päätöksillä ei ole ollut lainkohdassa

investoinut niin voimakkaasti, että kirjanpidollinen ylijäämä on todellisuudessa ollut velkaa, joka on tullut kattaa jollain tavalla. Vaalijalan taseessa on tilinpäätöksessä 2021 ollut ylijäämää 21,5 miljoonaa euroa, jolla on peruskorjattu ja rakennettu Nenonpellon osaamis- ja tukikeskusta Pieksämäellä. Ylijäämä on kiinnitetty rakennuskantaan, joten Vaalijalan kuntayhtymä ei ole pystynyt maksamaan ylijäämiä kunnille ilman lainanottoa. Ylijäämä on kiinni kiinteässä omaisuudessa, joka jää Vaalijalan kunnille.

Voimaannpanolain 39 §:n mukaan kuntayhtymä ei ole voinut voimaannpanolain 21 §:n mukaisen selvityksen antamisen jälkeen tehdä merkittäviä hyvinvointialuetta koskevia sitoumuksia. Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus on vastannut Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämän jakamista koskevaan kannanottopyyntöön, että kuntayhtymä voi rahoittaa puolet kuntayhtymän ylijäämistä ottamalla lainaa ja jakaa sen jäsenkunnilleen. Toinen puoli ylijäämistä tulee antaa hyvinvointialueiden hyväksi. Kuntayhtymän hallitus ei kuitenkaan ole käyttänyt sillä olevaa lainanottovaltuutta lainan ottamiseen ja ylijäämän maksamiseen jäsenkunnille. Aluehallituksen päätöstä ei voida siten panna täytäntöön lainkaan, koska päätöksessä on edellytetty kuntayhtymän lainanottoa.

Kuntayhtymän kunnat Varkaus mukaan lukien vastaavat ylijäämän kattamisesta kokonaisuudessaan voimaannpanolain 33 §:n ja kuntayhtymän perussopimuksen 30 §:n mukaisesti. Hyvinvointialueet eivät ole velvollisia osallistumaan tähän lainkaan.

Etelä-Savon hyvinvointialue on antanut lausunnon, jossa se on muun ohella lausunut seuraavaa:

Kertyneiden ylijäämien palauttamisesta päättäminen liittyy kuntayhtymän toimintaan kuntien järjestämisvastuun aikana, ja sen voidaan katsoa kuuluvan Vaalijalan kuntayhtymälle, jonka ylin päättävä toimielin yhtymäkokous oli. Hyvinvointialue ei ole antanut suostumustaan siihen, että se hoitaisi Vaalijalan kuntayhtymän vastuulle voimaannpanolain 33 §:n ja Vaalijalan kuntayhtymän perussopimuksen kohdan 30 perusteella kuuluneen ylijäämien maksatuksen. Kuntayhtymän hallituksen olisi tullut ryhtyä vuoden 2022 aikana toimenpiteisiin sen vastuulla olevan ylijäämän maksatukseen jäsenkunnille. Kuntayhtymän jäsenkunnat mukaan lukien valituksen tehnyt Varkauden kaupunki ovat Vaalijalan kuntayhtymän osakkaina laiminlyöneet omistajaohjauksen. Laiminlyömällä tehokkaan omistajaohjauksen Varkauden kaupunki on siten ollut itse myötävaikuttamassa siihen, ettei kuntayhtymä ole ryhtynyt ajoissa toimiin ylijäämän palauttamiseksi jäsenkunnille. Kuntayhtymällä ei ole ollut oikeutta tehdä hyvinvointialueita sitovia päätöksiä ylijäämän palautuksen osalta siten, että hyvinvointialueille jää sen rahoittaminen.

Varkauden kaupunki on antanut vastaselityksen, jossa on muun ohella todettu, että hyvinvointialueiden lausunnoissa ei ole kiistetty sitä, että Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnilla on oikeus kuntayhtymän kertyneeseen ylijäämään ja että ylijäämän jakamiseen olisi tullut soveltaa perustamissopimuksen 30 §:ää, jonka mukaan ylijäämä olisi tullut jakaa jäsenkunnille.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus hylkää Etelä-Savon hyvinvointialueen ja Varkauden kaupungin valitukset.

Perustelut

Sovellettavat säännökset keskeisine esitöineen

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (voimaannpanolaki) 20 §:n 1 momentin mukaan erikoissairaanhoitolain 7 §:ssä mainittujen sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut erityishuoltopiirit siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023.

Saman pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetun kuntayhtymän varat, velat ja sitoumukset liitetään siihen hyvinvointialueeseen, jonka alueeseen kuntayhtymän jäsenkunnat kuuluvat. Jos kuntayhtymän jäsenkunnat kuuluvat useampaan hyvinvointialueeseen, varat, velat ja sitoumukset on jaettava hyvinvointialueiden välillä jäsenkuntien omistussuhteiden suhteessa, paitsi jos varojen, velkojen ja sitoumusten siirrot olisivat hyvinvointialueiden taloudelliseen kantokykyyn nähden vähäisiä. Hyvinvointialueet voivat sopia varojen, velkojen ja sitoumusten jakamisesta myös toisin.

Saman pykälän 3 momentin mukaan, jos kuntayhtymä on perussopimuksensa mukaan huolehtinut muistakin kuin hyvinvointialueelle siirtyvistä tehtävistä, jäsenkuntien on järjesteltävä toiminta näiden tehtävien osalta uudelleen vuoden 2022 loppuun mennessä.

Voimaannpanolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 241/2020 vp) 20 §:ää koskevien säännöskohtaisten perusteluiden mukaan sairaanhoitopiirit ja erityishuoltopiirit siirrettäisiin hyvinvointialueille suoraan lain nojalla ja kaikki niille kuuluneet sitoumukset, varat ja velat siirtyisivät yleisseuraantona hyvinvointialueille. Säännöstä sovellettaisiin myös sellaisiin edellä tarkoitettuihin kuntayhtymiin, jotka lisäksi hoitavat perussopimuksensa nojalla muita jäsenkuntiensa terveydenhuollon tai sosiaalihuollon tehtäviä. Vaalijalan, Etevan, Eskoon ja Kärkullan erityishuoltopiirien osalta omaisuuden siirtymisestä säädettäisiin kuitenkin erikseen voimaannpanolain 56 ja 57 §:ssä.

Voimaannpanolain 33 §:n mukaan edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja HUS-sairaanhoitopiirin jäsenkuntien on katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain (410/2015) säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymään. Taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti.

kuntayhtymän hallintoon kuuluvista tehtävistä hyvinvointialueelle siirtämiseen saakka.

Voimaantulolain 40 §:n 1 momentin mukaan edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien omaisuus ja 23 §:ssä tarkoitettu irtain omaisuus siirtyy hyvinvointialueelle tämän lain nojalla. Edellä 21 ja 26 §:ssä säädetty selvitys sekä 28 §:ssä tarkoitettu päätös vastaavat omaisuuden saantokirjaa.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston lausunto

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaosto on antanut lausunnon (128/2022) hyvinvointialueelle siirtyvien omaisuus- ja pääomaerien käsittelystä kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa. Lausunnon mukaan sairaanhoitopiirin tai erityishuoltopiirin kuntayhtymän velkoihin sisällytetään sellainen ylijäämän palautus, josta jäsenkunnat ovat päättäneet perussopimuksen mukaisesti. Vastaavalla tavalla sairaanhoitopiirin tai erityishuoltopiirin velaksi kirjataan mahdollinen kuntayhtymän lopullista alijäämää suurempana toteutunut alijäämän kattaminen vuoden 2022 aikana. Jäsenkunnat kirjaavat osuudet saamiseksi vuodelle 2022. Kirjaus tehdään kuntayhtymässä ja jäsenkunnissa tulosvaikutteisesti vuodelle 2022.

Keskeinen esitetty selvitys

Vaalijalan kuntayhtymän hallitus on 17.8.2022 (§ 123) päättänyt pyytää Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden aluehallituksilta ennakkopäätöstä seuraavassa kokouksessaan, voidaanko Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämiä jakaa Savon jäsenkunnille siten, että sitä vastaan Vaalijalan kuntayhtymä ottaa velkaa, joka siirtyy hyvinvointialueille. Hyvinvointialueita on pyydetty lisäksi ilmoittamaan, minkä summan ne hyväksyvät ylijääminä alueensa kunnille maksettavaksi, mikäli summa ei ole täysimääräinen olettaen, että hyvinvointialueen vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myönteinen.

Kuntayhtymän hallituksen yllä mainitun päätöksen valmistelutekstin mukaan Vaalijalan taseessa on tilinpäätöksessä 2021 ylijäämää 21,5 miljoonaa euroa, jolla on peruskorjattu ja rakennettu Nenonpellon osaamis- ja tukikeskusta Pieksämäellä. Ylijäämä on kiinnitetty rakennuskantaan. Alueen rakennuskanta on palvelutoiminnan käytössä täysimääräisesti lukuun ottamatta rakennuksia, joissa on merkittäviä sisäilmaongelmia. Vaalijalan vuoden 2022 tulos tasataan perussopimuksen mukaisesti myöntämällä elo-joulukuun laitostuntoutuksen hinnoista 30 % alennus. Sen tulosta alentava vaikutus on noin 5,8 miljoonaa euroa. Vaalijalan jäsenkunnista muun muassa Kuopion ja Mikkelin kaupungit ovat tiedustelleet kirjanpidollisten ylijäämien maksamista Savon jäsenkunnille Vaalijalan kuntayhtymän toiminnan lakatessa 31.12.2022. Sen maksaminen rahoitettaisiin ottamalla sitä vastaava laina, joka siirtyisi Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueelle. Lisävelka jakaantuisi siten, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen osuus olisi 56 % ja Etelä-Savon hyvinvointialueen 44 % Vaalijalan peruspääoman suhteessa.

Voimaanpanolain 33 §:n mukaan lain 20 §:ssä tarkoitetun kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti. Säännöstä koskevassa hallituksen esityksessä (241/2020 vp) on todettu, että jäsenkunnilla olisi mahdollisuus päättää ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtymistä hyvinvointialueelle.

Hallinto-oikeus katsoo voimaanpanolain 33 §:n sanamuoto ja säännöstä koskeva hallituksen esitys huomioon ottaen, että säännös on edellyttänyt, että päätös taseeseen kertyneen ylijäämän palauttamisesta on tehty vuoden 2022 aikana ennen kuntayhtymän lakkaamista. Säännös ei sen sijaan ole edellyttänyt sitä, että myös ylijäämän palauttaminen on käytännössä tehty vuoden 2022 aikana. Tätä tulkintaa tukee se, että kuntayhtymän lopullinen ylijäämän määrä on varmistunut vasta tilinpäätöksen 2022 valmistuttua eli vuoden 2023 puolella. Myös kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston lausunnon 128/2022 mukaan päätetty ylijäämän palautus on tullut kirjata kuntayhtymässä vuoden 2022 velkoihin ja jäsenkunnissa saamiseksi vuodelle 2022.

Vaalijalan kuntayhtymä on päätöksellään 14.12.2022 § 38 sitoutunut maksamaan jäsenkunnilleen puolet taseen 31.12.2021 mukaisesta ylijäämästä päätöksen liitteenä olevan taulukon mukaisesti ja päätöksellään 14.12.2022 § 39 vuoden 2022 ylijäämät, mikäli niitä syntyy. Kuntayhtymä on voimaanpanolain 20 §:n 1 momentin nojalla erityishuoltopiirin kuntayhtymänä lakannut 1.1.2023 alkaen ja siirtynyt varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille. Näin ollen myös kuntayhtymän sitoumus ylijäämän palauttamisesta jäsenkunnille on kuntayhtymän velkana lähtökohtaisesti siirtynyt hyvinvointialueiden vastattavaksi yleisseuraantona, mikäli siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivaltaa rajoittavasta voimaanpanolain 39 §:n 1 momentista ei muuta johdu. Mainitun säännöksen mukaan 20 §:ssä tarkoitetun kuntayhtymän viranomainen ei voi 21 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen päättää asioista, joilla olisi merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä tai jos hyvinvointialue antaa päätökselle suostumuksen.

Etelä-Savon hyvinvointialue on valituksessaan vedonnut siihen, että päätökset ylijäämien palauttamisesta ovat voimaanpanolain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettuja päätöksiä, ja ettei se ole antanut suostumustaan ylijäämien maksamiseen jäsenkunnille, ja ettei kyse ole myöskään ollut kiiretilanteesta.

Hallinto-oikeus toteaa, että voimaanpanolain 33 §:ssä kunnille on annettu toimivalta päättää voimaanpanolain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ylijäämien palautuksesta. Tässä tapauksessa päätökset ylijäämän palauttamisesta on kuntien puolesta tehnyt kuntayhtymän yhtymäkokous. Nimenomainen ylijäämien palauttamiseen oikeuttava säännös huomioon ottaen tarkoituksenmukaisena ei voida pitää tulkintaa, jonka mukaan hyvinvointialueet olisivat halutessaan voineet voimaanpanolain 39 §:n 1 momentin nojalla kieltää kuntia tai kuntayhtymää päättämästä ylijäämien palauttamisesta lain 21 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen.

Esitetyn selvityksen mukaan yhtymäkokous on päättänyt palauttaa Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnille puolet kuntayhtymän laskennallisista ylijäämistä 31.12.2021 Pohjois-Savon ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden suostumusten mukaisesti. Voimaanpanolain 33 §:n mukaan kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti. Hallinto-oikeus toteaa, että kuten voimaanpanolain 33 §:ää koskevasta hallituksen esityksestä ilmenee, jäsenkunnilla on kyseisen säännöksen nojalla mahdollisuus päättää ylijäämän käsittelystä ennen kuntayhtymän siirtymistä hyvinvointialueelle. Säännös ei kuitenkaan ole velvoittanut päättämään taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä. Vaalijalan kuntayhtymä on voimaanpanolain 20 §:n nojalla erityishuoltopiirin kuntayhtymänä lakannut 1.1.2023 alkaen ja siirtynyt varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille. Näin ollen siltä osin kuin taseeseen kertynyttä ylijäämää ei ole päätetty jakaa jäsenkunnille, ovat Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämät siirtyneet hyvinvointialueille. Nimenomaista päätöstä siitä, kenelle jakamatta jätetty ylijäämä siirtyy, ei ole ollut tarvetta tehdä. Yhtymäkokouksen päätös 14.12.2022 § 38 ei ole Varkauden kaupungin valituksessaan esittämällä perusteilla lainvastainen. Valitus on näin ollen hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Kuntalaki 135 §

Voimaanpanolaki 39 § 2 momentti ja 57 § 1 ja 2 momentti

Muutoksenhaku

Kuntalain 142 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Timo Tervonen, Toni Nykänen ja Marika Turunen.

Esittelevä jäsen

Marika Turunen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

17 (17)

Pieksämäen kaupunginhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Pielaveden kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Puumalan kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Rantasalmen kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Rautalammin kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Rautavaaran kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Savonlinnan kaupunginhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Siilinjärven kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Sonkajärven kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Sulkavan kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Suonenjoen kaupunginhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Tervon kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Tuusniemen kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Vesannon kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä

Vieremän kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä